

Na osnovu člana 13. stav 1. tačka 15. Zakona o Državnom veću tužilaca („Službeni glasnik RS”, br. 116/2008, 101/2010 i 88/2011) i člana 47. Zakona o javnom tužilaštvu („Službeni glasnik RS”, br. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 78/2011 - dr. zakon, 101/2011, 38/2012 - odluka US i 121/2012), Državno veće tužilaca donosi

## **ETIČKI KODEKS JAVNIH TUŽILACA I ZAMENIKA JAVNIH TUŽILACA REPUBLIKE SRBIJE**

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 87 od 4. oktobra 2013)

### **I UVOD**

Svrha donošenja Etičkog kodeksa je da se uspostavljanjem standarda profesionalne etike nosilaca javnotužilačke funkcije doprinese jačanju vladavine prava i poverenja javnosti u vršenje javnotužilačke funkcije.

Imajući u vidu značaj javnog tužilaštva kao samostalnog državnog organa koji goni učinioce krivičnih dela i drugih kažnjivih dela i preduzima mere za zaštitu ustavnosti i zakonitosti, te važnu ulogu javnog tužilaštva u očuvanju vladavine prava, kao i činjenicu da je za uspešno obavljanje uloge javnog tužilaštva neophodan visok stepen poverenja javnosti u rad javnog tužilaštva, Državno veće tužilaca smatra nužnim uspostavljanje visokih etičkih standarda nosilaca javnotužilačke funkcije kako u vršenju funkcije, tako i u privatnom životu.

Državno veće tužilaca posebno smatra da nosioci javnotužilačke funkcije, pored pridržavanja principa Etičkog kodeksa, prilikom ostvarivanja svoje uloge treba imati u vidu i Preporuke Komiteta ministara Saveta Evrope o ulozi javnih tužilaca u krivično-pravnom sistemu (Rec (2000)19), kao i Evropskog uputstva o etici i ponašanju za javne tužioce koje je usvojila Konferencija Generalnih državnih tužilaca Evrope 31. maja 2005. godine.

### **II OSNOVNE DUŽNOSTI**

Osnovna dužnost nosilaca javnotužilačke funkcije je da u svakom momentu i bez obzira na okolnosti:

vrše dužnosti i preduzimaju službene radnje uvek u skladu sa važećim nacionalnim i međunarodnim zakonodavstvom;

vrše svoju dužnost pravedno, nepristrasno, predano i u što kraćem vremenu;

poštuju, štite i pridržavaju se pravila koja se odnose na ljudsko dostojanstvo i ljudska prava;

uvek imaju na umu da postupaju u ime društva i u javnom interesu;

teže da postignu ravnotežu između opšteg interesa društva i interesa i prava pojedinca.

### **III ETIČKI PRINCIPI**

1.

#### **Samostalnost**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca su samostalni u vršenju svojih ovlašćenja i vrše svoju funkciju na osnovu Ustava, zakona, potvrđenog međunarodnog ugovora i propisa donetog na osnovu zakona.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca su dužni da očuvaju poverenje u svoju samostalnost u radu, a posebno:

- da u vršenju svoje funkcije budu samostalni u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast, sredstva javnog informisanja, udruženja građana, javne ličnosti ili druga lica i da vrše funkciju nezavisno od bilo kakvog spoljašnjeg uticaja, ograničenja, nagovaranja, pritiska ili pretnji u skladu sa sopstvenom ocenom dokaza i tumačenjem pravnih normi.

- da svojim ponašanjem održavaju i jačaju poverenje javnosti u samostalnost nosilaca javnotužilačke funkcije i javnog tužilaštva, a naročito da se uzdržavaju od izražavanja političkih stavova i javnih nastupa političkog karaktera, osim u slučajevima učestvovanja u raspravama koje se neposredno tiču rada javnog tužilaštva, od prisustvovanja političkim skupovima ili od učestvovanja na bilo koji način u političkim kampanjama.

- da o svakom nedozvoljenom uticaju na rad javnog tužilaštva obaveste nadležne državne organe u skladu sa zakonom i drugim propisima.

1.

### **Nepriistrasnost**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca prilikom vođenja postupka i odlučivanja postupaju nepristrasno na osnovu sopstvene ocene dokaza i tumačenja pravnih normi, uz poštovanje pretpostavke nevinosti i prava na pravično suđenje u smislu odredbe člana 32. Ustava Republike Srbije i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da objektivno vode postupak i donose odluke i da poštuju pravo svih učesnika u postupku na jednakost pred zakonom, te da postupaju bez naklonosti ili predrasuda prema učesnicima u postupku zasnovanih na nacionalnoj, verskoj, etničkoj, rasnoj pripadnosti, političkim opredeljenjima, polu, starosti, društvenom poreklu, imovinskom stanju ili drugim ličnim svojstvima i sklonostima.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se ponašaju u vršenju funkcije, ali i izvan javnog tužilaštva, na način kojim se učvršćuje poverenje javnosti i učesnika u postupku u njihovu nepristrasnost i da se uzdrže od ponašanja koja bi mogla da dovedu u sumnju njihovu nepristrasnost.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se izuzmu od postupanja u predmetima u kojima postoje razlozi koji dovedu u sumnju njihovu nepristrasnost.

Obaveza izuzimanja postoji ukoliko su javni tužilac i zamenik javnog tužioca:

- oštećeni krivičnim delom;

- okrivljeni, njegov branilac, drugi postupajući nosilac javnotužilačke funkcije u istom predmetu, oštećeni, njihov zakonski zastupnik ili punomoćnik, bračni drug ili lice sa kojim živi u vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici života ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena;

- okrivljeni, njegov branilac, drugi postupajući nosilac javnotužilačke funkcije u istom predmetu ili oštećeni u odnosu staratelja, štićenika, usvojenika, hranitelja ili hranjenika;

-postupali u istom predmetu kao sudija za prethodni postupak ili kao sudija ili sudija-porotnik odlučivali o potvrđivanju optužnice ili u tom svojstvu učestvovali u donošenju meritorne odluke o optužbi koja se pobija žalbom ili vanrednim pravnim lekom, ili učestvovali u postupku kao sudija, oštećeni kao tužilac, privatni tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, odnosno oštećenog kao tužioca ili privatnog tužioca, ili saslušani kao svedok ili kao veštak, ako Zakonikom o krivičnom postupku nije drugačije propisano.

Javni tužilac i zamenik javnog tužioca će zatražiti svoje izuzeće i kada za to postoje razlozi i okolnosti koje kod javnosti mogu dovesti u sumnju njihovu nepristrasnost.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se u vršenju javnotužilačke funkcije, u privatnim poslovima i u ličnim odnosima sa pripadnicima pravosudnih profesija uzdržavaju od aktivnosti koje bi mogle da izazovu sumnju u njihovu nepristrasnost. Oni mogu da učestvuju u aktivnostima građanskog, verskog ili humanitarnog karaktera ukoliko ih te aktivnosti ne ometaju u vršenju funkcije ili bi se mogle negativno odraziti na njihovu nepristrasnost.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se uzdrže od učešća u političkim aktivnostima i kampanjama.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca mogu biti članovi i učestvovati u radu strukovnih ili drugih organizacija koje se bave zaštitom svojih profesionalnih interesa i preduzimanjem mera za očuvanje samostalnosti u radu, u skladu sa zakonom.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se uzdržavaju od izjava u javnosti ili privatno koje bi mogle da izazovu sumnju u njihovu nepristrasnost, a posebno ne mogu davati komentare o predmetima u kojima postupaju ili u kojima bi mogli da postupaju.

1.

### **Poštovanje prava**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da vrše svoju funkciju u skladu sa važećim nacionalnim i međunarodnim pravom.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da u svakoj prilici poštuju i štite ljudska prava i slobode i ljudsko dostojanstvo.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da poštuju prava na pravično suđenje propisano članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i da imaju u vidu sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca ne smeju tražiti niti primati poklone, usluge ili druge pogodnosti i koristi u vezi sa preduzimanjem službenih radnji ili propuštanjem preduzimanja službenih radnji, osim u zakonom predviđenim slučajevima.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca ne smeju iskorišćavati javnotužilačku funkciju i poverljive informacije do kojih su došli u vršenju funkcije u privatne svrhe, niti u cilju zadovoljenja interesa članova svoje porodice i bliskih lica.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca su dužni da se uzdrže od svakog ponašanja koje bi u javnosti opravdano moglo da stvori utisak o korišćenju javnih ovlašćenja u privatne svrhe.

### **Odgovornost i briga za profesionalne dužnosti**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da u svakoj prilici imaju u vidu da postupaju u opštem interesu, ali i da teže da postignu ravnotežu između opšteg interesa i prava i opravdanih interesa pojedinaca.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da u javnosti doprinose očuvanju stručnosti, poštenja, samostalnosti i nepristrasnosti svoje funkcije.

Javni tužioci i zamenici javnog tužilaca dužni su da se u vršenju funkcije i u privatnom životu uzdrže od svakog ponašanja koje bi moglo da naruši poverenje javnosti u rad javnog tužilaštva i vršenje javnotužilačke funkcije.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da pre donošenja meritorne odluke preduzmu sve potrebne radnje u krivičnom postupku u cilju prikupljanja dokaza i potpunog i tačnog utvrđivanja činjeničnog stanja.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da prilikom davanja izjava i preduzimanja službenih radnji u svakoj fazi postupka poštuju pretpostavku nevinosti osumnjičenog, odnosno okrivljenog.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da pre donošenja odluke prouče prikupljene dokaze i da odluku donesu na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog dokazima koji su zakonito pribavljeni uzimajući u obzir celokupno činjenično stanje u spisima predmeta bez obzira na uticaj tog činjeničnog stanja na položaj okrivljenog u postupku.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da ne koriste dokaze koji su sami po sebi ili prema načinu pribavljanja u suprotnosti sa važećim propisima, te su dužni da pokrenu odgovarajući kazneni postupak pred nadležnim organom protiv lica koja su takve dokaze pribavila ukoliko su se u njihovim radnjama stekla bitna obeležja nekog kažnjivog dela, ili disciplinski postupak pred nadležnim disciplinskim organom u slučaju da su ostvarena obeležja disciplinskog prekršaja.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da svoju funkciju vrše nepristrasno bez naklonosti ili predrasuda.

## 1.

### **Profesionalnost**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da postupaju stručno, nepristrasno, odgovorno i efikasno i da poštuju propisane rokove za preduzimanje procesnih radnji.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca su dužni da se u vršenju javnotužilačke funkcije i privatnom životu ponašaju tako da štite čast i ugled javnotužilačke profesije i poverenje javnosti u rad javnog tužilaštva.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da stalno usavršavaju svoja teorijska i praktična znanja i veštine neophodna za vršenje javnotužilačke funkcije. Oni su naročito dužni da prate izmene nacionalnog zakonodavstva i relevantnog međunarodnog prava, kao i nacionalnu sudsku praksu i sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca imaju pravo i obavezu na stručno usavršavanje o trošku Republike Srbije u skladu sa zakonom i pravilnikom kojim se uređuje uprava u javnim tužilaštvima.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da poštuju profesionalnu poverljivost i da u toku vršenja funkcije i po prestanku funkcije čuvaju tajne podatke koje su saznali u vršenju funkcije.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se odevaju prikladno i uredno i da svojim odevanjem ne narušavaju ugled javnog tužilaštva, niti da

izražavaju političku ili drugu pripadnost kojom se dovodi u sumnju njihova samostalnost i nepristrasnost.

1.

**Dostojanstvo**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se prema učesnicima postupka ophode pristojno, korektno i s poštovanjem.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se jedni prema drugima i zaposlenima u javnom tužilaštvu, kao i prema pripadnicima ostalih pravosudnih profesija, pripadnicima policije i bezbednosnih službi, ophode pristojno, korektno i s poštovanjem.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da uvažavaju i uzmu u obzir mišljenja i opravdane interese učesnika u postupku.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se staraju da učesnici u postupku budu pravilno i blagovremeno obavješteni o svojim pravima i položaju u postupku u kome učestvuje javno tužilaštvo.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da uvažavaju interese žrtava krivičnih dela i oštećenih u postupku i da im pruže odgovarajuću zaštitu u skladu sa zakonom.

**IV ODGOVORNOST ZA KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA**

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se u svakoj prilici pridržavaju Etičkog kodeksa i etičkih principa propisanih ovim Kodeksom.

Javni tužioci i zamenici javnih tužilaca dužni su da se pridržavaju etičkih principa propisanih ovim Kodeksom i u slučaju kada za njihovo kršenje nije propisana pravna sankcija.

U slučaju sumnje da je došlo ili da bi moglo doći do kršenja odredaba Etičkog kodeksa, javni tužilac i zamenik javnog tužioca se mogu obratiti za tumačenje odredbe, savet ili razjašnjenje činjeničnog stanja Etičkom odboru Državnog veća tužilaca, koji se obrazuje kao radno telo Veća u skladu sa zakonom.

Samo značajna kršenja Etičkog kodeksa mogu predstavljati disciplinski prekršaj.

Značajna kršenja Etičkog kodeksa predstavljaju voljno teško ili učestalo narušavanje samostalnosti, nepristrasnosti, poštovanja prava, odgovornosti i brige za profesionalne dužnosti, profesionalizma i dostojanstvenosti, shodno odredbama ovog kodeksa.

Odredbe Etičkog kodeksa ne isključuju odgovornost javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca na osnovu Zakona o javnom tužilaštvu i Zakona o Državnom veću tužilaca i Pravilnika o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti.

A broj 449/13

U Beogradu, 02. oktobra 2013. godine

**PRESEDNIK  
DRŽAVNOG VEĆA TUŽILACA**  
Zagorka Dolovac, s.r.